

ESZMECSERE

Ebben a rovatban szívesen helyt adunk azoknak a polemizáló cikkeknek, amelyek a más felfogását veszik boncolgatás alá, de nem rosszindulatú kritizálás céljából, hanem azért, hogy a helyes utat, a helyes felfogást együttes erővel megtaláljuk. A cél mindig a közös építő munka. Aki véleményt nyilvánít, az ki van téve a bírálatnak, de a bíráló is számoljon azzal, hogy őt szintén kritika alá vehetik.

Hozzászólás Donáth György : induljanak el a vajdasági regős ifjak című cikkéhez

Donáth György a „Híd” első számában „Induljanak el a vajdasági regős ifjak” címen cikket írt, amely a falu műveltségével foglalkozik. A cikk megállapításai nagyrészt helyesek, azonban néhány dologban nem találtam annak. Szerény hozzászólásomat a következő pontokba foglaltam :

1. „A paraszti lélek értékét legjobban a földhöz való ragaszkodás jelenti”. „A földnek a csodálatos erejét, szinte isteni hivatását érzi a magyar paraszt, mert ösztönösen érzi, hogy minden ereje, értéke a földtől van” — írja Donáth. Miért ragaszkodik a paraszt a földhöz? Olyan talán ez a ragaszkodás, mint a szerelmes ifjú vonzódása imádottja felé? Semmiképpen! A paraszt a földtől kapja mindennapi kenyerét. Ezért ragaszkodik hozzá. A kereskedő, az ügynök, a hivatalnok éppen úgy ragaszkodik hivatásához, állásához. Onnan kapja a pénzt, amiből ételmezt és ruhát vehet a családjának. Minden dolgozó ember ösztönösen és gondolkodva is érzi, hogy „minden erejét”: a megélhetést állásától kapja. Mi a föld isteni hivatása? ... Ez azt jelenti talán, hogy csak a földművelés istennek tetsző foglalkozás? ... Ezt nem tudom megérteni, ezért nem is vitázom róla.

2. „A másik igen fontos értéke a paraszti életnek a család”. Ez igaz, azonban sajnós, a paraszt ezt nem érzi át teljesen. Faluhelyen sokkal elterjedtebb az egyke, mint a városban. A parasztnak nincs évszázados beidegzettsége és a legtöbb esetben a családját

sem becsüli olyan magas etikai szempontból, mint ahogy a falu életével foglalkozó jószándékú városi nézi. A szegény földműves sokszor csak munkaerőnek vagy haszontalan kenyérpusztítónak tartja gyermekeit. De természetesen falun is van igen nagy számban ideális család, amely szerető boldog harmóniában él, dolgozik. Ezek a családok alkotják a falu erejét.

A falut ismerni kell. Reális szemmel nézni a lakosságát. Nem pedig a régi romantikusok szemüvegén át. Csakis úgy lehet az értelmiség a falu népének megértő támogatója, ha ismeri is a paraszt igazi életét és lelkületét, nem pedig romantikus megállapításokra támaszkodik.

3. Donáth elfelejti, hogy a magyar irodalomban milyen nagy fellendülést jelentett a németes és franciás irány. Elfelejti a Mária Terézia körül összegyűlt testőrírókat. Elfelejti mindezt és a következőket írja: „A történelem bizonyoság rá, hogy minden nemzeti megújulás a tisztán magyar népkultúra készleteiből kapta a maga erejét“. Bizonyos, hogy minden nép alaptermészetűete nagy kihatással van a műveltség kifejlődésére. Nem szabad azonban arra szorítkozni, hogy tisztán „nemzeti kultúrát“ építsünk. Ennek semmi értelme sem volna. Össze kell egyeztetnünk a nacionalizmust az internacionálizmussal.

4. Két-három d'ákból összeállított csoportok nyaranként gyalogszerrel bejárhatnák a magyar vidékeket. Útközben gyűjthetnének népdalokat, népművészeti motívumokat, helyi mondákat, meséket, leírhatnák a népszokásokat stb.

A mai világban a diákok a nyári szünetükben munkát keresnek maguknak, hogy őszre ebből a keresetből fedezzék a tandíjat és a drága könyvek árát. Az egyik talán kisdíakot készít elő a pótvizsgára, a másik irodában keres magának átmeneti állást stb.

5 „Gyakran hallottuk — mondja Donáth — hogy nyomorgó diákok a nyári szünetükben pincéreskedéssel, kávéházi, éttermi muzsikálással keresték meg a télirevalót, de nem igen jár híre annak, hogy a sokkal egészségesebb, erkölcsösebb és sokkal kevesebb megaláztatást jelentő mezői munkára mentek volna“.

Igazán nem tudom megmondani, hogy ki hivatott arra, miszerint eldöntse, hogy melyik foglalkozási ág az erkölcsösebb. Minden komoly munka és tenniakarás erkölcsös. Legyen az a gyepmesteri foglalkozás, vagy éppen a legfinomabb irodai állás. A világ legnagyobb ellensége az egyhangúság. Mi lenne, ha mindenki orvos lenne? Kinek nyujtanának akkor segílyt? Ha minden ember a mérnöki pályára lépne, kinek építenének? Ha mindenki földműveléssel foglalkozna, kinek tudnák eladni a termést?

Különben sem áll az, hogy a diákok közül a nyári szünetben senki sem foglalkozik földműveléssel. Iskolatársaim közül is többen, amikor beköszöntött a nyár, kezükbe vették a kaszát és beálltak aratni, vagy a cséplőgépnél dolgoztak. És ha ez nem is lenne így, abban az esetben sem volna baj. Aki a magasabb iskolákat végzi, annak tervei is vannak a további életére. Haladjanak csak azok

Bencz Boldizsár: Bácskai stanzák.

tovább azon az úton, amelyet megkezdték. Az ide-oda ugrándozás, a tétovázás nem hozhat jó gyümölcsöt

Induljanak el a vajdasági regös ifjak!.. Igen, induljanak el és induljon el a világ minden ifja... De mindenki a maga útján. A saját egyéniségének és hitének zászlaját lengetve maga előtt. Más-más utakon, de egy cél felé törjenek igaz ifjúi akarással és a győzelem reményével a lelkükben... És akkor nem maradhat el a végső diadal, amely a messzeségből csábító glóriaként tündöklök felénk.

Kolozsy Tibor

BENCZ BOLDIZSÁR :

BÁCSKAI STANZÁK

I.

Hejh!, nyomorult pajtás; második Énem is,
ebrúdnak szalasztott világban fertővirág,
harmat-lopó kedved, hogy a multba jár
cingár vénnek hejehujás éjein csüngení, —
mivégre már?...

Olyan jól tudom, ha buja mezeink illatával
domb-se-tört síkon részegen fut a szél,
hogy tanyaóceániánk ámbitusán
a régi virtusok sok ezer póri eunuchja
már csak pipáló halott.

II.

Kuruc-időkből ide lágyult ősem,
bármennyire is romantikaöldöklő e kor,
melyik volt boldogabb, kérdem:
ez az istennel versengő-e, Tudós, gáz-csodás?
vagy az a tiétek, mikor rettenetes kellék volt
a karikásostor...

Haltak akkor, tán tizen is egy harcban,
de a többi tizmillió ekeszarván legendázott;
a föld, szomszéd, porhanyóra ázott
s mellettem mégis gaz veri fel
Bodrogh-megyei Kiss György földjét.
Mert Kiss György elesett a labanc-ütközetben,
ott volt a halál-aratott tíz között,
fia meg ott volt a halál-aratott tizezer között,
unokája meg ott volt
a halál-aratott tizmillió között
és dédunokája, hejh,! ha felnő,
kitudhatja azt előre,
ki megy-e még a mezőre!?